

**Інструктивно-методичні матеріали
щодо здійснення Конкурсною комісією відбору підручників (посібників)
для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти**

Конкурсний відбір підручників (посібників) для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти (далі – Конкурс) здійснюється з метою забезпечення навчальною літературою учасників освітнього процесу.

Для визначення завдань Конкурсної комісії та обрання її голови Державна наукова установа «Інститут модернізації змісту освіти» (далі – Конкурсна установа) забезпечує проведення першого засідання 04 липня 2022 року.

З 04 липня по 11 липня 2022 року Конкурсна комісія розглядає та оцінює підручники (посібники), подані на Конкурс, відповідно до Критеріїв оцінювання підручників (посібників) для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти згідно з додатком 1.

Результати розгляду підручників (посібників) члени Конкурсної комісії заносять до оціночної відомості (додаток 2).

Оцінювання підручників (посібників) здійснюється Конкурсною комісією із кожної назви окремо.

На другому засіданні за результатами оцінювання підручників (посібників) Конкурсна комісія формує пропозиції щодо переліку підручників (посібників), рекомендованих до видання у 2022 році, які містять інформацію щодо обраного підручника (посібника) та рейтинговий список підручників (посібників), складений з числа підручників (посібників), поданих на Конкурс.

Підручник (посібник) з максимальною кількістю балів посідає перше рейтингове місце та рекомендується для включення до переліку підручників (посібників), що видаватимуться у 2022 році.

Рішення Конкурсної комісії оформлюється протоколом, який підписується головою і членами комісії.

Засідання Конкурсної комісії вважається правомочним, якщо на ньому присутні не менше від 2/3 її складу.

У разі рівного розподілу голосів, голос голови Конкурсної комісії є вирішальним.

Рішення комісії вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість від її затвердженого складу.

Пропозиції Конкурсної комісії є підставою для схвалення колегією Міністерства освіти і науки України переліку підручників (посібників), що видаватимуться у 2022 році.

Критерії оцінювання підручників (посібників) для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти

	Критерії та їх показники	Кількість балів	
		Дотримано	Частково дотримано
1	Компетентнісна орієнтованість змісту підручника (посібника)		
1.1	Практична спрямованість змістовного наповнення підручника/посібника на досягнення очікуваних результатів навчання/формування ключових і професійних компетентностей	2	1
1.2	Використання змісту, форм і методів навчання з предмету вивчення щодо формування ключових і професійних компетентностей здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти	2	1
1.3	Реалізація діяльнісного підходу шляхом використання завдань, проблемних ситуацій тощо, що спонукають кожного здобувача професійної (професійно-технічної) освіти до активної діяльності під час освітнього процесу та навчанню впродовж життя	2	1
1.4	Наявність засобів організації різних видів діяльності і комунікації між учасниками освітнього процесу, завдань для організації групової, навчально-дослідної та проектної діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти	2	1
1.5	Доцільність використання пам'яток, алгоритмів, зразків виконання завдань тощо	2	1
1.6	Використання потенційних можливостей змісту підручника/посібника для розвитку умінь висловлювати власні судження, обґрунтовувати їх, здійснювати оцінювальні дії, формулювати висновки тощо	2	1
1.7	Спрямованість підручника/посібника на розвиток умінь здійснювати логічні міркування (наявність вправ на порівняння, вибіркового аналізу, розпізнавання та виділення головного, установлення взаємозв'язку, групування, класифікацію, узагальнення та систематизацію)	2	1
2	Науковість викладу навчальної інформації		

2.1	Відповідність змісту сучасним науковим концепціям, сучасному рівню знань, що реалізується через точний і коректний виклад загальноприйнятої наукової термінології	2	1
2.2	Дотримання вимоги відповідності розкриття основних наукових положень віковим особливостям та життєвому досвіду здобувачів освіти, можливостям засвоєння його на належному рівні	2	1
3	Реалізація ціннісного компонента у змісті навчальних видань		
3.1	Наявність змістових складників, які сприяють формуванню мотиваційної сфери (визначення потреб, мотивів, намірів, цілей, прагнень); соціальних цінностей (почуття патріотизму, національної свідомості); особистісних цінностей (гуманність, працелюбність, чесність, правдивість тощо); соціальної поведінки; громадянської позиції; інших якостей особистості, її поглядів, переконань, життєвих пріоритетів	2	1
3.2	Наявність матеріалів, які навчають дотриманню безпечних норм життєдіяльності; раціональному природокористуванню, екологічної культури,	2	1
3.3	Відсутність в текстовому (конкретних завданнях, вправах, коментарях, примітках, звертаннях тощо) та ілюстративному компонентах видання дискримінаційних (у т.ч. стереотипних) положень (зображень) за ознаками: раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками.	2	1
4	Структурованість підручника/посібника		
4.1	Наявність чіткої структури підручника/посібника (передмови, основного тексту, додаткового тексту, словника термінів, ілюстрацій, списку джерел інформації, використаних під час створення підручника/посібника, коректність їх оформлення)	2	1
4.2	Дотримання вимог до побудови й структури текстів (виділення головного, раціональний і доцільний розподіл тексту на основний і додатковий, їх взаємозв'язок)	2	1
4.3	Системність, логічність, послідовність, цілісність викладу навчального матеріалу	2	1
4.4	Наявність зрозумілого апарату орієнтування підручником/посібником	2	1
5	Художнє оформлення підручника/посібника		

5.1	Оптимальне співвідношення образотворчих і умовно-графічних матеріалів, малюнків або документальних фотографій та інформативність ілюстративного матеріалу	2	1
5.2.	Відповідність ілюстративного матеріалу (креслень, схем, карт) ступеню підготовленості здобувачів освіти		
6	Відповідність змістового наповнення підручника/ посібника віковим та індивідуальним особливостям здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти		
6.1	Доступність і зрозумілість викладу навчального матеріалу (відповідність складності, ступеня абстрактності викладу матеріалу та його обсягу віковим психологічним особливостям, можливостям здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти щодо його засвоєння)	2	1
6.2	Доцільність використання аналогії для пояснення складних процесів, наявність прикладів для пояснення абстрактних понять, достатність і вичерпність наведених пояснень, вказівок тощо; доцільність обраних конструкцій речень для розуміння тексту	2	1
6.3	Наявність засобів диференціації, індивідуалізації та персоналізації навчальної діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до їхніх пізнавальних, професійних можливостей	2	1
7	Відповідність текстів підручника/посібника нормам української літературної мови		
7.1	Точність і ясність лексичного наповнення змісту підручника/посібника. Мова навчального видання має відповідати нормам української мови	2	1
	Максимальна кількість балів	44	

Оціночна відомість конкурсного відбору підручника/посібника

(назва підручника/посібника)

Член Конкурсної комісії

(ПП)

	Критерії та їх показники	Кількість балів	
		Дот рим ано	Час тко во дот рим ано
1	Компетентнісна орієнтованість змісту підручника (посібника)		
1.1	Практична спрямованість змістовного наповнення підручника/посібника на досягнення очікуваних результатів навчання/формування ключових і професійних компетентностей		
1.2	Використання змісту, форм і методів навчання з предмету вивчення щодо формування ключових і професійних компетентностей здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти		
1.3	Реалізація діяльнісного підходу шляхом використання завдань, проблемних ситуацій тощо, що спонукають кожного здобувача професійної (професійно-технічної) освіти до активної діяльності під час освітнього процесу та навчання впродовж життя		
1.4	Наявність засобів організації різних видів діяльності і комунікації між учасниками освітнього процесу, завдань для організації групової, навчально-дослідної та проектної діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти		
1.5	Доцільність використання пам'яток, алгоритмів, зразків виконання завдань тощо		
1.6	Використання потенційних можливостей змісту підручника/посібника для розвитку умінь висловлювати власні судження, обґрунтовувати їх, здійснювати оцінювальні дії, формулювати висновки тощо		

1.7	Спрямованість підручника/посібника на розвиток умінь здійснювати логічні міркування (наявність вправ на порівняння, вибіркового аналізу, розпізнавання та виділення головного, установлення взаємозв'язку, групування, класифікацію, узагальнення та систематизацію)		
2	Науковість викладу навчальної інформації		
2.1	Відповідність змісту сучасним науковим концепціям, сучасному рівню знань, що реалізується через точний і коректний виклад загальноприйнятої наукової термінології		
2.2	Дотримання вимоги відповідності розкриття основних наукових положень віковим особливостям та життєвому досвіду здобувачів освіти, можливостям засвоєння його на належному рівні		
3	Реалізація ціннісного компонента у змісті навчальних видань		
3.1	Наявність змістових складників, які сприяють формуванню мотиваційної сфери (визначення потреб, мотивів, намірів, цілей, прагнень); соціальних цінностей (почуття патріотизму, національної свідомості); особистісних цінностей (гуманність, працелюбність, чесність, правдивість тощо); соціальної поведінки; громадянської позиції; інших якостей особистості, її поглядів, переконань, життєвих пріоритетів		
3.2	Наявність матеріалів, які навчають дотриманню безпечних норм життєдіяльності; раціональному природокористуванню, екологічній культурі,		
3.3	Відсутність в текстовому (конкретних завданнях, вправах, коментарях, примітках, звертаннях тощо) та ілюстративному компонентах видання дискримінаційних (у т.ч. стереотипних) положень (зображень) за ознаками: раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками.		
4	Структурованість підручника/посібника		
4.1	Наявність чіткої структури підручника/посібника (передмови, основного тексту, додаткового тексту, словника термінів, ілюстрацій, списку джерел інформації, використаних під час створення підручника/посібника, коректність їх оформлення)		
4.2	Дотримання вимог до побудови й структури текстів (виділення головного, раціональний і доцільний розподіл тексту на основний і додатковий, їх взаємозв'язок)		
4.3	Системність, логічність, послідовність, цілісність викладу навчального матеріалу		

4.4	Наявність зрозумілого апарату орієнтування підручником/посібником		
5	Художнє оформлення підручника/посібника		
5.1	Оптимальне співвідношення образотворчих і умовно-графічних матеріалів, малюнків або документальних фотографій та інформативність ілюстративного матеріалу		
5.2.	Відповідність ілюстративного матеріалу (креслень, схем, карт) ступеню підготовленості здобувачів освіти		
6	Відповідність змістового наповнення підручника/ посібника віковим та індивідуальним особливостям здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти		
6.1	Доступність і зрозумілість викладу навчального матеріалу (відповідність складності, ступеня абстрактності викладу матеріалу та його обсягу віковим психологічним особливостям, можливостям здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти щодо його засвоєння)		
6.2	Доцільність використання аналогії для пояснення складних процесів, наявність прикладів для пояснення абстрактних понять, достатність і вичерпність наведених пояснень, вказівок тощо; доцільність обраних конструкцій речень для розуміння тексту		
6.3	Наявність засобів диференціації, індивідуалізації та персоналізації навчальної діяльності здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до їхніх пізнавальних, професійних можливостей		
7	Відповідність текстів підручника/посібника нормам української літературної мови		
7.1	Точність і ясність лексичного наповнення змісту підручника/посібника. Мова навчального видання має відповідати нормам української мови		
	Загальна кількість балів		

Загальна кількість балів _____

Член Конкурсної комісії _____
(ПІП) _____ підпис